

LIJST DER BOEKJES DIE VOORRADIG ZIJN:

1. Drie maanden onder de sneeuw; 2. Zwarte Koo; 5. Aan de Molenbeek; 6. Een moedige meisje; 8. Het wonderlijk gezelschap; 9. De jonge vluchteling; 11. Het Kermismeisje; 12. Willem Tell; 13. Beter een lap dan een scheur; 14. Harten van Goud; 15. 't Verdrongen land van Saaftinge; 17. De Zinneloozen te Gheel; 18. De hut op de Heide; 21. De Landlooper; 22. En toch feest; 23. St Niklaas in 't Veerhuis; 25. De Vriezeman aan 't Front; 26. Verdwaald en terecht; 27. De jongens van West-Roozebeke; 30. De verdrongen stad; 32. 't Weesje van Brugge; 35. Het kindje van de Zee; 36. De Roovers van de Moeren; 37. De bezembinders van Kleit; 38. De vlucht in de Koffer; 44. De Gierigaard; 46. Broederliefde; 48. Eerlijk duurt het langst; 51. Een lastig geschenk; 52. Zonder Ouders; 56. In 't Bosch van Houthulst; 57. Nog gered; 58. Uit de oude Doos; 59. Dokter Jenner en Jenny; 61. Streng Winters; 64. De kinderen van den Zeeloods; 66. De kinderen van den Smokkelaar; 67. De Paaschklokken; 68. De Landverhuizers; 69. Leeuwte van Damme; 72. Een moedige Kermisjongen; 76. Het Bultje; 77. De Pastoor van Lapscheure; 78. Samen uit; 80. Goed voor kwaad; 82. Vaderlandsche Verhalen; Naastenliefde; 86. De overwintering op Nova-Zembla; 89. Hoe Sinterklaas hielp; 90. In Grooten Nood; 91. Kerstmis aan Zee; 94. Het Spook; 95. De twee Weesjes; 97. De Vlucht; 102. Reinaert de Vos; 104. Denk aan moeder!; 107. Threesje; 110. Robinson Crusoe; 112. De Rooversjongen; 113. De Deserteur; 115. Onschuldig veroordeeld; 118. De Spion van den Molen; 121. Hoog bezoek; 122. De wonderlijke Zwaan; 123. Uit bange dagen; 125. De flinke Baanwachster; 128. De gelaatsde kat; 129. De Dochter van den Blauwer; 130. Met Vakantie; 132. Tinneke; 133. De Helden van Stekene; 134. Een onrechtvaardige gestraft; 137. Oom Tom; 142. Op 't oud kasteel; 143. De reis in de Wildernis; 144. Bij de Kabouters; 145. De Spionnen op den Toren; 146. De Jongen van Gaver; 148. De schat in de Duinen; 150. De smokkelaars van de Zee; 152. De schat in de mijn; 153. 't Graf in 't Bosch; 154. 't Berouw van den Strooper; 155. 't Kasteel Hoogdonk; 158. Van de hut naar 't Paleis; 159. Karel de Goede; 160. Na veel avonturen; 161. Gered door een Aap; 162. Jan Breydel; 163. De Slag der Gulden Sporen; 164. Van den Dood gered; 165. 't Bocheljongentje; 167. Van drie Roovers; 168. Een jonge Held; 169. Jacob van Artevelde; 171. Geneve van Brabant; 172. Een avontuurlijke Reis; 174. Een vreeselijke avond; 175. De gevluchte slaaf; 176. In de vliegmaschine; 177. Een moedige vrouw; 178. Ontsnapt; 179. Valsch beschuldigd; 180. De Zoon van den Torenwachter; 182. De reis van Columbus; 186. Jack de Cow-boy; 189. De Held van Tremeloo; 190. De Cow-boy van Fort-Bell; 192. Jeanne d'Arc; 193. De wandelende Deur; 194. De avonturen van Geeraart; 195. Geeraart in Rusland; 199. De Wolf van Ghistel; 202. De Spaansche Furie; 203. De Boeteling van Veurne; 210. Het verwoeste Vlaanderen; 211. De vondeling van 't Regiment; 212. Betoonde Naastenliefde; 213. De IJslandvaarders; 214. Jongenshart; 216. Een dappere vrouw; 217. Ali-Baba en de veertig Roovers; 218. Groot Broer; 219. De jonge verstoeteling; 220. Een kerstavond op de Prarie; 221. Leo's Nieuwjaar; 222. 't Gestolen kind; 223. De Roovers gestraft; 224. De Wildeman; 225. Het dolend melkmeisje; 226. De logevallen van den Wildstrooper; 227. Verdreven uit zijn land; 228. Moeder gered; 229. 't Dievenhuis; 230. De Schatgravers; 231. Een slechte Kameraad; 232. Bij de zakkenrollers; 233. Kleins Oorlog; 234. De Heldendood van Anneessens; 235. De Wandelende Jood in Vlaanderen; 236. Nelly van den Mijnwerker; 237. De Geldduivel;

— ELKE WEEK VERSCHIJNT EEN NIEUW BOEKJE. —

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK.

Tweede druk.

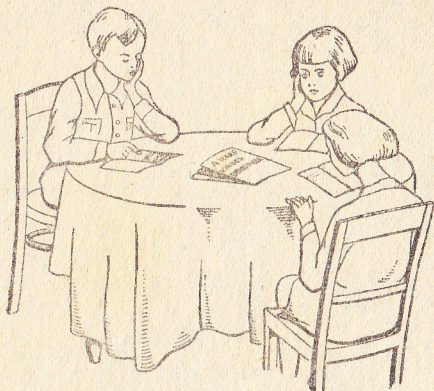
Nr. 133.

A. HANS.

De Helden van Stekene

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich

A. HANS.

Nr. 133.

De Helden van Stekene

UITGAVE
A. HANS-VAN DER MEULEN
CONTICH.

I.

Jacobijne, de spinster, zat een kopje koffie te drinken. Het spinnewiel snorde niet meer, want het was avond, 't uurtje van rust.

En Jacobijne mijmerde. Ze woonde hier alleen, aan den uitkant van Stekene, in het land van Waas. Haar man was al zes jaar dood. Kinderen bezat ze niet. En familieleden hadden de streek verlaten.

Jacobijne was dus een eenzame, die met spinnen haar brood verdiende en ook een stukje zandgrond bewerkte.

Ze was tevreden en ze dacht nu niet aan haar eigen toestand. Maar ze voelde medelijden met zooveel kennissen van 't dorp, die in angst en onrust leefden.

Wat we u vertellen, is meer dan honderd vijf en twintig jaar geleden.

't Was in 1798 en toen speelden de Franschen baas in 't land. Die Franschen noemde men sansculotten. Sans-culotte beteekent « zonder broek ». De Fransche soldaten, die zich in België bevonden, waren im-

mers erg haveloos gekleed, en op kosten van ons volk kregen ze uniformen, wapens en voedsel. In ruil zouden ze onze menschen « vrij » maken. Toch begonnen ze met van alles te rooven, priesters en veel ordelijke lieden te verjagen, of weg te voeren, kerken te sluiten, en nu wilden ze dat jonge mannen van ons land voor hen zouden gaan vechten in den vreemde, waar de Franschen ook meester wilden zijn.

Zeere vele jonge mannen weigerden. Ze moesten zich verduiken voor gendarmen en soldaten, die ze opspoorden om ze met geweld naar het leger te brengen.

Zoo zaten er ook in de bosschen rond Stekene. Er waren daar insgelijks Fransche priesters en edellieden, die door de boeren en heide-bewoners geholpen werden.

Ze waren naar hier komen vluchten, omdat de Fransche republikeinen hen vervolgden.

Daardoor was er angst en onrust in menig gezin en Jacobijne zat daarover te mijmeren.

Er werd aan de deur geklopt. Jacobijne deed open. Een lief meisje van twee en twintig jaar trad binnen.

— Wel, Amelberga, gij nog hier ? vroeg Jacobijne verbaasd.

— Ja, 't is al laat, hé ?

— En slecht weer, want ge zijt nat... Zet u bij den haard.

— 't Regent en 't waait...

— Ge komt uit het bosch zeker ?

— Ja...

— Dat begrijp ik... Eten gebracht aan de jongens ?

— Wel, ik kwam u vragen of ge me een brood kunt leenen. Er zijn nog drie vluchtelingen bijgekomen, en ik had niet genoeg. Daarvoor nu naar huis terug keeren, is zoo ver...

— O, ik heb juist vandaag gebakken en 'k ben dus goed van brood voorzien, antwoordde Jacobijne. En ik heb ook wel een potje vet, voor de arme jongens.

— Morgen breng ik u alles terug...

— Maar dat is niet noodig... Neen, ik wil het niet terug hebben. Amelberga. Ik doe ook gaarne iets voor die dompelaars. Met zulk weer in dat bosch !... En het wordt Winter en 't zal dus al gauw nog erger zijn.

— 't Kan veranderen, Jacobijne...

— Veranderen ?

— De jongens worden de verdrukking moe... Ge weet nog niet wat er te Overmeire gebeurd is...

— Neen !

— Het volk is er gister te saam geloopt en heeft den vrijheidsboom omgekapt en de kerkdeur geopend. Allen zijn naar binnen gegaan en hebben er gebeden.

— Maar Amelberga toch ! En de Franschen ?

— O, 's namiddags kwamen er gendarmen van Gent, Dendermonde en Aalst, maar de menschen stonden gereed om ze te ontvangen. Ze hebben de Franschen de wapens afgenomen en ze verjaagd. En nu loopen de jongens van Overmeire met velen van Zele, Uitbergen, Berlare, Kalken, rond om overal tot opstand aan te zetten. Die drie nieuwe voor wie ik nu

brood haal, zijn alles komen vertellen en morgen begint de opstand hier ook. Ik vertel het u, omdat ge al veel voor de jongens hebt gedaan, en ik weet, dat ge nog helpen zult ...

— O, ja !

— Maar houd het nieuws nog voor u : Er loopen verraders rond...

— Wees gerust, Amelberga... ik kan zwijgen ! O, zouden de Franschen eindelijk verjaagd worden !

We hebben goeden moed... Heel het land van Waas komt in opstand. En dan zal er een sterk leger van de boeren zijn.

— O, als we weer vrij werden en naar de kerk konden gaan, en als ieder als vroeger gerust werkte en leefde ! God geve, dat het gelukt...

— De verdrukking wordt te zwaar. Overal is er een verlangen naar vrijheid, sprak Amelberga. Maar nu mag ik niet langer letten. De jongens moeten eten en dan vertrekken ze naar andere dorpen om aanhangers te winnen en troepen te vormen. De verlossing zal met geweldig strijden moeten gebeuren.

— God schenke de onzen overwinning !

Jacobijne haalde het versche brood uit de schapraai en reikte het jonge meisje ook een potje vet toe.

— Als ge nog meer noodig hebt, spreek maar, zei de oude vrouw.

— Dit is voldoende. Wel bedankt...

— Bedankt ! En gij die zooveel doet voor de ongelukkigen !...

— O, gaarne ! Het is plicht... Tot morgen, dan vertel ik u misschien veel meer nieuws.

— Ja... En wees niet bang dat ik klappen zal...

— O, dat weet ik wel... De Franschen mogen er niets van hooren.

— Natuurlijk niet !

Jacobijne zat weer alleen.

— Een braaf meisje, Amelberga Truyma, de dochter van onzen burgemeester, zei ze bij zich zelf.

Amelberga was nog niet lang weg, of er werd weer geklopt, ditmaal aan de achterdeur. Jacobijne wilde wel open doen maar vroeg toch eerst wie er was.

— Een landgenoot... o, laat me binnen ! klonk het.

Jacobijne voldeed aan dit verzoek. Een jonge man trad in het huizeke.

— Goede vrouw, help mij ! smeekte hij. De Franschen hebben me vervolgd. Nu zijn ze mijn spoor kwijt, maar ik ben moe en kan niet meer verder.

— Zet u neer... hier behoeft ge niets te vreezen, sprak Jacobijne vriendelijk. Zeker een deserteur ook ?

— Ja... Ik kom uit West-Vlaanderen... ik ben hier wel twintig uur van huis... ik zou naar Holland willen.

— Daar zijn de Franschen ook meester....

— Ik weet het... maar ik zal wel op een schip geraken om naar Engeland te varen. Ik heb het beproefd te Blankenberghe, maar daar wordt de kust te goed

bewaakt door de Franschen. 't Is toch een treurige tijd !

— Zeer treurig !

— Ik heet George Vandale en ik ben de zoon van een koopman rond Veurne. Vader en moeder zullen zoo triestig... Ze hebben me zien wegvoeren door de Fransche gendarmen.

— Ge hebt dus al in hun handen gezeten ?

— O, ja, verzekerde George. Ik moest soldaat worden ik wilde niet. Ik zat weggedoken in het magazijn van vader, achter kisten. Maar een knecht heeft me verraden !

— Hoe gemeen !

— Ja... hij deed het voor geld. En de gendarmen haalden me er uit. Moeder viel op haar knieën om ten beste voor me te spreken. De gendarmen duwden haar ruw weg. Ik werd kwaad en wilde moeder verdedigen, maar ik kreeg toen zelf slagen. Ze stonden met zessen tegen me !

— Dan kondt ge niets doen.

— Neen ! Ik werd, gebonden aan een paard, mee gevoerd. Ik moest naar Duinkerke. Maar 's nachts loeerden we — andere gevangenen waren er ook — in een schuur. Toen hadden de gendarmen de koorden los gemaakt. Ik kon niet slapen. Ik dacht altijd maar aan moeder...

— Dat geloof ik...

— Ik wilde al doen wat ik kon om te vluchten. Ik kroop langs een balk tot aan het dak van de schuur

en kon er eenige pannen wegschuiven. Maar ik wilde ook mijn makkers nog helpen. Sommigen sliepen. Ik maakte ze wakker. Twee gendarmen die vóór de deur stonden, hoorden niets. We zijn allemaal door 't gat in 't dak gevlucht. Van het dak konden we in een boom geraken en zoo kwamen we op den grond. Zonder dat de gendarmen het bemerkten, vluchtten we...

— Hoe gelukkig, zei Jacobijne, die aandachtig luisterde.

— Ja... de een vertrok langs hier, de andere langs daar...

— En hebt ge uw ouders nog terug gezien ?

— Neen, antwoordde Georges Vandale. Maar ik heb nog een boodschap kunnen zenden, dat ik vrij was en naar Holland trok. En nu ben ik toch al hier. Moeder en vader zullen veel voor me bidden.

— Ja... Ik wil u helpen. Eerst en vooral moet ge wat eten. Ge zult wel honger hebben, zei Jacobijne

Ze zette den jongen spijs en drank voor. Vandale scheen echter geen grooten honger te hebben.

— Hier in den omtrek zijn er zeker ook deserteurs ? vroeg hij, na den maaltijd.

— O, ja...

— In de bosschen ?

— Ja, ze verschuilen er zich

— Maar zullen ze niet opstaan tegen de Franschen ? Gebeurt op vele plaatsen en het onrecht is niet langer te verdragen.

Jacobijne meende, dat ze haar gast — immers ook

een deserteur — wel in vertrouwen mocht nemen.

— Onze jongens zijn de verdrukking moe, zei ze. En zeker zullen ze de wapens opnemen tegen de Franschen.

— O, dan sluit ik mij bij hen aan. Liever strijd ik tegen den vreemdeling, dan naar Engeland te vluchten. Waar kan ik den aanvoerder vinden ? vroeg George Vandale.

— Ik weet niet, of er al een aanvoerder is... Maar gij zult morgen meer nieuws hooren.

— Toen ik hier dicht bij uw huis was, kwam er een reisje buiten. Ik durfde ze niet aanspreken, niet wetende of ze te vertrouwen was. Maar nu begrijp ik, dat ze ons gunstig gezind is...

— O, ja... Ze ging naar de jongens in de bosschen met levensmiddelen.

— Hoe braaf ! Is zij familie van u ?

— Neen, maar een goede kennis.

— Iemand van Stekene ?

— Ja, de dochter van onzen burgemeester. Ze heet Amelberga Truyman.

— Dan geeft ze wel het goede voorbeeld... Ze weet zeker ook dat er opstand komt.

— Ja... Ze vertelde me, dat de strijd al te Overmeire en Kalken begonnen is. Dat is niet zoo ver van hier.

En Jacobijne sprak over het plan om het oproer door het geheele land van Waas uit te breiden.

Maar de goede vrouw drong bij den vluchteling aan

dat hij rust zou nemen. Er stond op den zolder een bed.

— Slaap maar zonder vrees in, er is nu geen gevaar. En moest ik wat hooren, ik zou u verwittigen voor ik iemand binnen liet, beloofde Jacobijne.

Ze wees George het bed en stond hem nog een van haar eigen dekens af.

— O, ge doet me aan mijn goede moeder denken. zei de jonge man met een snik.

Jacobijne ontroerde.

— Er zijn nu veel dompelaars, sprak ze. Maar ge lukkig zijn er nog veel lieden, die op alle manieren willen helpen.

Voldaan over haar goed werk keerde Jacobijne naar beneden terug.

Waar de jonge man gezeten had lag een brief.

— Die is zeker uit zijn zak gevallen, dacht Jacobijne

Ze nam het papier op en bekeek het... En ze schrok eensklaps... Bovenaan las ze haar eigen naam...

Dit was dus geen brief. Maar hoe kwam haar naam op dat papier voor ?

Jacobijne, de spinster, was meer begaafd dan de meesten uit haar omgeving ; ze kon lezen en schrijven. En ze ontcijferde gemakkelijk, wat er op dit stuk geschreven stond :

« Jacobijne Vervloet, spinster, wonende bij de
» heide te Stekene. Ze wordt verdacht de deser-
» teurs en de weerspannigen te helpen. Onderzoek

» of het waar is en hoe ze het doet en wie met haar
» mee werkt. Tracht andere nuttige inlichtingen te
» verzamelen... ».

't Was Jacobijne of iemand haar een slag op het hoofd gaf, zoo duizelde ze even. En haar hart bonsde wild.

Ze las nog eens het papier over...

Ze begreep alles... Ze had een verrader in huis. George Vandale was een schurk, een gemeen valschaard. Hij had zitten vertellen over zijn ouders, zijn treurende moeder, zijne aanhouding en vlucht. Al leugens ! Hij was in dienst van de Franschen... Hij moest uitzoeken waar er weerspannigen en deserteurs verscholen zaten en wie hen hielp ! En om het te weten te komen, gaf de schavuit zich zelf als deserteur uit.

— Zoo'n Judas ! mompelde Jacobijne.

Van schrik zonk ze op een stoel neer

— Die kerel heeft dit briefje verloren, dacht ze. Hij kwam me uit hooren. En ik heb hem zooveel van de jongens verteld. En ook wie Amelberga is en wat ze doet ! En van den opstand. Dat zal hij allemaal aan de Franschen overbrengen. Amelberga wordt dan gevangen genomen. En ze zullen een klopjacht in de bosschen houden... O, hoe vreeselijk !

Aan gevaar voor haar zelve dacht Jacobijne niet. Ze was alleen om de anderen bekommerd...

— Hoe dwaas van mij ! sprak ze verder bij zich zelve. Maar ik had alle vertrouwen in hem. Hij sprak

zoo schoon over zijn moeder. O, wat moet ik nu doen ?

Lang aarzelde ze niet. Ze blies de lamp uit, stommelde naar haar slaapkamertje terug en trok het venster open. De kamer was gelijkvloers. Jacobijne klom door 't raam. 't Viel, oud als ze was, wel niet gemakkelijk, maar in tijd van nood kan een mensch meer dan hij weet.

Jacobijne stond in de koude buitenlucht.

— O, wat er mij nu toch overkomt ! kloeg ze. Maar 't is voor onze jongens... en voor Amelberga. Ik moet ze verwittigen van het gevaar.

Ze stapte in de richting van het bosch. Het regende niet meer, doch de wind was sterker geworden en gierde door de boomen en joeg afgevallen bladeren op hoopen.

Jacobijne kon bijna geen hand vóór oogen zien. Maar ze kende hier den weg. Ze bleef te midden van een dreef en gaf er niet om of ze nu en dan in een plas trapte.

Plots bleef Jacobijne staan. Bijna was ze tegen iemand geloopt. Een bekende of een trawant van den spion ? Die vraag flitste haar door 't hoofd.

Maar de andere persoon vroeg bedaard, wie er was. En nu wist Jacobijne wie er vóór haar stond.

— Amelberga ! kreet ze.

— Jacobijne ! klonk het terug. Gij hier ! O, er is dan wat gebeurd !

— Ja... Goddank, dat ik u zie !

En haastig vertelde Jacobijne wat er geschied was. Amelberga ontstelde ook. Maar ze was een flink meisje dat doortastend handelen kon.

— Jacobijne, ga naar huis terug, sprak ze. Dadelijk kom ik ook. Let op of die verrader wil vertrekken, want nu hij het nieuws weet, dat hij begeert, zal hij niet bij u blijven. Hij moet natuurlijk naar Hulst, waar een Fransch generaal is, om alles te vertellen.

— En dan zullen morgen de Fransche soldaten komen om u en veel anderen gevangen te nemen ! kloeg Jacobijne.

— Zoo ver is het nog niet ! Heb maar vertrouwen ! Als die man wil vertrekken, houd hem dan wat op, tot ik kom. We mogen nu niet talmen. Ik keer vlug naar het bosch terug.

En Amelberga liep heen...

II.

Amelberga Truyman, dochter van den burgemeester van Stekene, was al lang de helpster van veel ongelukkigen. Niet alleen bij dage, maar ook dikwijls in den nacht, was ze in de weer om aan allerlei lieden die zich in de bosschen verscholen, voedsel en kleeren te brengen.

De uitoeffening van den godsdienst was door de Franschen verboden. Maar priesters lazen mis in schuren en op hoeven. En in het geheim doopten ze kinderen en bedienden ze stervenden. Dikwijls leidde

Amelberga een verkleeden pastoor naar de zieken die geestelijke hulp innig verlangden. Ze verwittigde de jongens als er gevaar was. En voor velen was ze zoo als een Engel van troost en liefde.

Nu op dezen stormachtigen avond keerde Amelberga diep in het bosch terug. 't Duurde niet lang of een stem klonk :

— Wie daar ?

— Emiel Berens, ik ben het nog, antwoordde Amelberga.

— Juffrouw Truyma, keert ge terug ? Is er orraad ? vroeg de schildwacht.

— Ja, Emiel...

En Amelberga vertelde in enkele woorden haar zeer ernstig nieuws.

— We moeten dien verrader gevangen nemen en dan bengelt hij hier straks aan een boom ! zei Emiel Berens nijdig. Of 't is beter, dat we hem dan diep onder den grond steken en de Franschen er niets van weten. Ze zouden anders wraak nemen op onschuldigen.

— Emiel Berens, we hebben geen tijd te verliezen. sprak juffrouw Truyma. We dienen dien verrader te beletten naar Hulst te gaan, maar geen moord !

— Hem laten leven !

— Ja... Zet hem gevangen hier in het bosch... Doch we vergieten geen bloed. Gebruik uw invloed bij de anderen.

— Maar zulke gasten verdienen den dood ! Hoe zouden de Franschen handelen ?

— Dat moeten zij weten ! Maar wij mogen geen moord plegen... Belooft ge het me ?

— Als hij vlucht, verraadt hij ons toch ! Wanneer hij dood is kan hij ons niets meer doen !

— Emiel Berens ge hebt me dikwijls gezegd dat ge me gaarne een dienst zoudt bewijzen... Voorkom, dat die man gedood wordt ! Belooft ge het me ? Ge hebt grooten invloed op de anderen.

— Gij nog meer !

— O, ik zal het de anderen ook vragen, Maar ik ben hier niet altijd. Ook als ik weg ben, moet geweld verhinderd worden. Ge gaat ten strijde, God geve u de overwinning. En dan kunt ge den verrader voor onze eigen rechters brengen. Laat ons nu niet langer talmen ! De tijd is te kostbaar.

— Welnu, juffrouw Truyma, al zou ik korte metten maken met zoo'n Judas, toch zal aan uw wensch voldaan worden.

— Dank u ! Laat ons eenige mannen halen om den verrader te halen en hier te brengen.

Beiden stapten nog wat dieper het somber bosch in. Ze kwamen aan een hol. Ze daalden eenige aarden treden af in een ondergrondsche kamer, door dennenstaken ondersteund. Aan zoo'n stam hing een brandende lantaarn. Verscheidene jonge mannen bevonden zich hier samen ; anderen sliepen op bundels stroc.

In 't midden stond een vuurpot, waarvan een buis door de aarden zoldering den rook wegleidde.

Jongens waren aan 't kaarten, anderen zaten in droevig gepeins neer. Het was een der kampen van Siekensche zonen, die weigerden voor de Franschen te gaan vechten, tegen volkeren, die hun niets misdaan hadden.

— Jultvrouw Truyman ! klonk het eerbiedig.

Enkele slapers werden wakker.

— Ja, vrienden, ik ben hier terug, zei Amelberga. . . En voor een ernstige zaak ! luister !

Ze deelde mee, wat er bij Jacobijne gebeurd was. En eerst heerschte er wat schrik.

Een ontevreden gemompel steeg op.

— Vrienden, ik ben zelf onvoorzichtig geweest, hernam Amelberga. Ik had ook moeten zwijgen tot Amelberga over onze plannen. Maar Jacobijne is uwe vriendin. En zij zelve werd sluw bedrogen door dien verrader. Ze is nu komen waarschuwen... Ze deed wat ze kon.

En Amelberga vertelde, hoe het kwaad kon voorkomen worden, als men nu geen tijd verloor.

Opgewonden riepen de mannen dat de valschaard moest sterven. Maar Amelberga vroeg weer stilte. En dan smeekte ze dat er niet gedood zou worden.... Ze verkreeg die belofte. En Emiel Berens koos dan vijf mannen uit die hem moesten vergezellen naar de woning van Jacobijne, de spinster.

— En nu niet meer getalmd, zei Amelberga. Mischien is de verrader al heen !

— Dan zoeken we den heelen omtrek af ! antwoordde een van het groepje. Hij zal wel naar Hulst willen loopen, daar zit zijn baas Hoste.

Een andere schildwacht nam de plaats van Emiel Berens in.

En het groepje ging door de dreef, waar de boomen in den wind schenen te zuchten.

Amelberga ging met Emiel voorop.

— 't Is weer een les dat we voorzichtiger moeten zijn, sprak ze.

— Ja... Jacobijne is een goede ziel en denkt niet aan strikken die men ons stellen wil...

— Vooral als zoo'n bedrieger over zijn moeder begint. Hij heeft Jacobijne tot innig medelijden bewogen.

— Ja, en er zijn veel goede jongens op den dool... Die vreemdeling kon een echte deserteur geweest zijn. We weten nu dat er op ons gelet wordt. Maar nog eenige dagen en we mogen strijden, om ons land te verlossen. Ieder verlangt er naar. Zoo kan het niet lang blijven duren.

We zijn ook onvoorzichtig, door nu zoo te spreken merkte Amelberga op. Laat ons liever zwijgen... We weten nooit waar het verraad schuilt...

En ze gaf ook de anderen den raad den mond te houden. En zwijgend spoedde de kleine bende zich voort.

Toen Amelberga Jacobijne verliet om terug in het bosch te keeren, haastte de oude spinster zich naar huis.

— O, wat zal er nu gebeuren ! mompelde ze telkens zeer ongerust.

Het was moeilijker om door het venster naar binnen te kruipen, dan naar buiten. Maar met eenige inspanning geraakte de oude spinster toch in huis. Ze schrok... Op zolder hoorde ze gerucht. Vandale was niet te bed. Hij sloop over den vloer.

— Hij gaat vertrekken, maar hij mag niet dacht Jacobijne. Hoe houd ik hem hier ?

Ze stak de lamp weer aan. Misschien bleef Vandale wel wat, als hij bemerkte dat Jacobijne nog op was.

Maar hij daalde de trap af.

Angstig klopte haar weer 't hart. Maar de spinster zou flink zijn...

— Mijnheer, wat doet ge nu toch ? vroeg ze. Hebt ge iets roodig ?

— Zijt ge nog op ?

Vandale vroeg het bijna kwaad. Jacobijne merkte dat hij zeer teleurgesteld was, omdat ze niet te bed lag.

— Ik ga heen, sprak Vandale. Ik voel me hier toch niet veilig.

— Nu door de duisternis zwerven. En het is zulk slecht weer. O, doe dat toch niet !

— Ik ben dicht bij Holland. Wijs me den kortsten weg naar Hulst

— O, hij wil naar Hulst, dacht Jacobijne. Dus naar den Franschen generaal, opdat de jongens vannacht nog zouden gevangen genomen worden. Ik moet het beletten.

— Mijnheer, hernam ze, ge handelt dwaas. Bij mij is er geen gevaar, maar buiten kunt ge Fransche gendarmen tegen het lijf loopen...

— Ik zal wel voorzichtig zijn.

— En te Hulst zitten er veel meer Franschen dan hier...

Jacobijne wilde Vandale aan de praat houden.

— Maar ik zal de stad zelf mijden, beweerde de verrader.

— Slaap eens goed... En ge wilt immers met onze jongens tegen de Franschen vechten.

— Ik heb me bedacht... Nu ik al aangehouden ben geweest, is het voor mij veel gevaarlijker dan voor de anderen. Als de Franschen me weer in handen krijgen, schieten ze me dood.

— Juist daarom moet ge vannacht hier blijven, beweerde Jacobijne.

— Neen, neen, ik kan hier ontdekt worden... Ik heb geen rust.

— Er komen bij mij geen gendarmen. Ik ben een eenzame spinster...

— O, die gasten snuffelen overal ! Ik zou geen oog

kunnen dicht doen. Ik dank u voor uw goedheid, maar nu wil ik weg !

Vandale werd ongeduldig.

— Ik mag hem toch niet laten gaan, dacht Jacobijne.

Ze wist wel niet wat Amelberga Truyman van plan was, maar rekende op haar.

— Eet dan eerst nog wat, drong Jacobijne aan

— Ik heb geen honger.

Vandale keek naar den vloer en het was of hij plots ontstelde.

— Die moddervlekken waren hier daar straks niet zei hij....

— Moddervlekken...

— Ja ge zijt buiten geweest ! Zeg mij waarom !

En Vandale's gelaat was rood geworden.

— Maar wat scheelt er nu ? vroeg Jacobijne. Wordt ge kwaad op mij ? Ge zijt zeker ziek... Ga toch liever te bed !

— Wijf, ge bedriegt me ! schreeuwde Vandale

— Ik u bedriegen ! Peinst ge dan dat ik u aan de Franschen zou verraden ?... Maar mijnheer toch...

Eensklaps viel Vandale's blik op het briefje dat Jacobijne op de tafel had laten liggen, toen ze zoo verschrikt naar de jongens wilde.

Vandale greep het papier vast...

— Ge hebt dit gelezen ! snauwde hij. Het is uit mijn zak gegleden... ge weet, wie ik ben... en ge zijt anderen gaan verwittigen... O, gij valsch wijf !

Nu kon Jacobijne zich toch niet meer inhouden.

— Valsch, valsch, ben ik valsch ! kreet zij. Gij zijt een valschaard ! Ge komt hier om hulp, spreekt over uw moeder... en het is alles om onze jongens te verraden. Dat noem ik valsch, als ge van valsch spreekt. O, God zal er u om straffen ! Doe zulk werk toch niet ! Wees geen Judas !

Ze meende in haar oprechtheid Vandale nog tot betere gevoelens te kunnen brengen.

De verrader stak het briefje weer in zijn zak. En dan greep hij Jacobijne bij den arm.

— Doe de deur open ! beval hij.

— Neen !

— Ge wilt niet ! Ge wacht zeker op uw vrienden. Gij hebt mij bij hen wezen verklappen...

— O, ga toch niet naar Hulst om brave, ongelukkige jongens over te leveren ! smeekte de spinster. God zal er u voor straffen...

— Doe de deur open ! bevoel Vandale weer...

— Luister naar mij ! Ge zijt een jongen van ons volk. Span niet met onze vijanden samen ; ge zult er later zoo ongelukkig om zijn ! verzekerde Jacobijne.

— Zwijg, oude feeks !

— Neen, ik kan niet zwijgen,, hernam Jacobijne. O, ga niet naar Hulst !

Ze wilde hem weerhouden te vertrekken. Maar Vandale duwde haar zoo wild op zij, dat de oude vrouw tegen de tafel en dan op den grond viel...

De schurk opende de deur en liep buiten. Jacobijne

was niet bezwijmd. Ze stond op en volgde Vandale.

— Help, help ! schreeuwde ze.

Juist waren Amelberga en de jongens daar.

— Hij loopt weg... dààr ! riep Jacobijne.

De mannen sneiden Vandale na. Gilles Rooms greep hem het eerst, en de anderen stonden hem bij. Vandale werd in huis gebracht. Hij beweerde dat hij onschuldig was.

— Die deugniet is van Klinge, ik herken hem, beweerde Rooms.

Vandale bekende eindelijk, maar zei dat hij uit dwang handelde. Amelberga herinnerde de mannen aan hun belofte den spion te sparen. Lemmens — zoo was de echte naam — werd meegevoerd naar de bosschen daar gevangen gehouden. De jongens hoopten in den strijd te overwinnen en zouden den schelm aan eigen rechters overleveren.

IV.

De opstand brak uit, maar de jongens overwonnen niet. Ze handelden te haastig en hadden geen voldoende wapenen. Den volgende dag liepen ze openlijk naar omliggende dorpen. Daar sloten ouderen zich bij hen aan. 's Avonds liepen ze Sinaai binnen, openden er de kerk, en liepen toen naar Belsele. 's Morgens waren ze weer te Sinaai en plunderden er het huis van een Franschgezinde. Fransche soldaten daagden op en aan de Leebrugge werd men handgemeen. De Franschen

werden verjaagd en de boeren juichten. Maar het was slechts een schermutseling geweest. Amelberga Truyman merkte, dat het niet goed ging. Ze begaf zich bij haar kennissen onder de boeren en zei :

— Zoo zult ge niet overwinnen ! Ge zijt te verdeeld. De een troep loopt langs hier en die langs daar. Sluit u aan bij Benedictus Lauwers den brouwerszoon van Kemseke, die aanvoerder is van een sterke bende.

Naar dien raad werd geluisterd en Lauwers ontving verheugd deze versterking.

— We moeten Sint-Niklaas veroveren, zei hij. Dan hebben we een sterk punt. We zullen er wapens en kruit vinden en na zulk eene overwinning stroomen er zeker honderden boeren toe, om met ons mee te strijden.

Den 21 October 1798 tusschen twee en drie uur, werd de aanval op de stad gewaagd. Hier bevond zich generaal Laurent met veel troepen. De Franschman was op zijn hoede, want twee dagen te voren hadden andere boeren, onder leiding van Macharius Rheyms uit Klinge, reeds gepoogd in de stad te dringen.

Lauwers rukte nu vooruit. Naast hem was Rooms.

— Voor God en haard ! riep de brouwerszoon van Kemseke.

Hij zag de Franschen en gaf het teken van den aanval. Het gevecht begon. De Franschen, goed van wapens voorzien, schoten geweldig. Lauwers viel reer... Rooms van Stekene ook... De boeren wilden

doorzetten... Anderen sneuvelden. Onstuimiger snelden de Franschen toe... Ook onder hen waren er al dooden en gewonden. Het gevecht werd nog geweliger, wreeder...

De boeren moesten wijken. Ze lieten zeventien dooden achter en tal van gewonden. Andere gekwetsten namen ze mee. En dan werd het een ordeloze vlucht...

Zoo kwamen er ook boeren te Stekene terug.

Een triestige nacht ging voorbij... Ieder was bevreesd voor geweld van soldaten uit Sint-Nikolaas. Zoo werd het 26 October. De boeren luidden te Stekene de klok om allen te verzamelen en elders zich bij een boerenleger aan te sluiten. Emiel Berens nam het bevel. Hij zond de jongens naar het kamp in de bosschen.

— Houd er goed 't oog op den gevangene, zei hij. Ik blijf nog hier, om anderen die zich aanmelden van onze plannen in te lichten.

Nauwelijks waren de boeren weg of een compagnie Fransche soldaten vielen het dorp binnen. De bevelhebber Hoste uit Hulst voerde hen aan. De mannen hadden jacht gemaakt op opgestane boeren, waren nu vermoeid en slecht gemutst. Hoste had de klok hooren luiden. Hij zag Emiel Berens op het plein en liet hem aanhouden. Berens moest mee in het huis van den burgemeester en werd er door Hoste en zijn luitenanten verhoord.

— Wie heeft de klok geluid ? vroeg de bevelhebber.
— Dat zeg ik niet, antwoordde Berens fier.
— Zoo koppig ! Gij zijt ook een der muiters... een der lafaards, die niet in onze rangen wil dienen...

Dat was Berens te kras.

— Een lafaard ! riep hij uit. Ik heb tegen u gestreden !

— Ha, ge bekent dat ! En ge zijt zeker een der voornaamste oproerlingen... Zeg me eens, waar is Lemmens gebleven ?

— De verrader uit Klinge ! Dien zult ge niet meer terug zien !

— Dus ge hebt hem gevangen genomen... en gedood ! Spreek !

— Ik ben geen lafaard zooals ge mij verwijt en verklik de zaken van ons leger niet !

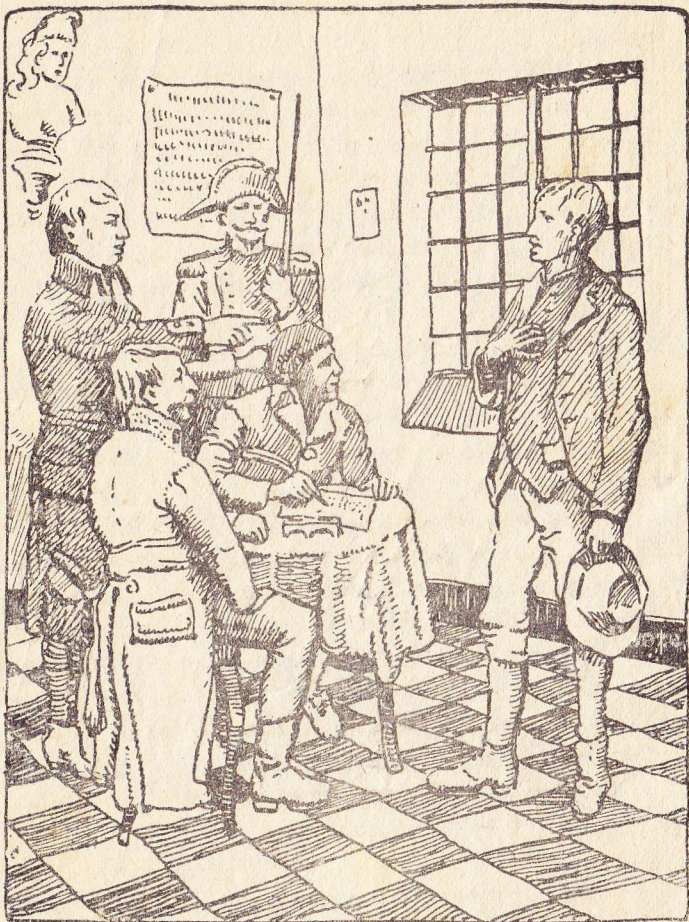
— Van uw leger... van die bende dwaze boeren ! Vriendje ge spreekt stout. Weet ge dat ik u daar kan laten dood schieten als een beest !

— Dan zal ik moedig sterven als een vrij mensch als een Vlaamsche boer... gelijk Lauwers en Rooms te Sint-Nicolaas stierven.

— Die snoeverij beteekent niets... hernam Hoste. Luister... ik geef u het leven, als ge me zegt, waar uw mannen zich bevinden.

— Nooit ! Toe, schiet mij neer... ik zal u toonen dat ik geen lafaard ben ! riep Berens uit.

Op dit oogenblik hoorde men buiten geweldig lawaai en ook angstig geschreeuw.

— Wat is dat ? bromde Hoste en driftig snelde hij heen....

Berens bezon zich geen oogenblik. Hij was zeer sterk, smeed een schildwacht op den vloer, gaf den ander een harden stoot en liep door een zijdeur. Hij kwam door een kamer in de keuken en rende er haast tegen Amelberga, die immers de dochter van den burgemeester was en dus hier woonde.

— Help me... ik vlucht ! zei Berens.

— Kom mee !

Amelberga leidde Berens naar den zolder.

— Kruip door 't dakraam... 't is aan de achterzijde... Laat u langs de goot neer en loop door den hofweg ! God helpe u ! zei ze haastig. Zoo ontkwam Berens.

Stekene was in rep en roer. De Fransche soldaten omschoten zooveel levensmiddelen, dat burgemeester Gruyman die in hun midden stond, die niet leveren kon. De soldaten waren woedend en hadden reeds Maria Dhondt, een negentienjarig meisje vermoord en anderen bloedend geslagen. Hoste hoorde wat er gebeurde en nu kwamen de luitenanten hem nog mededeelen dat de gevangene gevlucht was.

— Steek heel dit verwenschte dorp in brand ! schreeuwde Hoste woedend.

Hij liep het plein op.

— Plunder en verniel Stekene door 't vuur ! raasde hij. We zullen ze hier gehoorzaamheid leeren.

Uit het samengeloopen volk steeg geschrei op. Het was een dreigend oogenblik...

Toen gebeurde er iets treffends. Amelberga Truymman kwam uit haar woning gesneld. Ze zank voor Hoste neer en vouwde de handen.

— O, spaar ons dorp ! smeekte ze. Heb medelijden met de bewoners, die geen strijders zijn, maar weerlooze lieden.

Amelberga had grooten moed betoond bij het helpen der jongens ; nu deed ze het in dit smeekeu om barmhartigheid.

Plots viel de woede van den Franschen bevelhebber... Hoste was ontroerd, en hij hief Amelberga van den grond op. « Stekene zal gespaard blijven », beloofde hij. « Dat ieder rustig naar huis ga en de burgemeester voldoende levensmiddelen aan mijn mannen bezorge ! »

Hoste hield woord. De heer Truymman zorgde voor voedsel. Amelberga zond haastig een bode naar het kamp. De jongens moesten aftrekken.

Berens had dit bevel reeds gegeven ; de mannen voerden Lemmens, den spion mee. Ze begaven zich naar Klein-Brabant... Lemmens werd gedwongen mee te strijden tegen de Franschen. Hij wilde naar hen overloopen, zocht zelf zijn straf want door een Franschen kogel viel hij dood neer.

Hoste scheen na zijn eerste woede alles te vergeven. Hij moest naar Sint-Nicolaas en vertrok. Gansch Stekene was Amelberga dankbaar.

De Boerenkrijg mislukte. En de bezetting duurde voort. Jaren lang zwierven veel dienstweigeraars in den vreemde rond.

Eindelijk kwam de vrijheid. Jacobijne beleefde dit niet meer. Ze was gestorven na een lange ziekte, tot 't laatste toe verzorgd door Amelberga.

In het gemeentehuis van Stekene draagt een gedenksteen den naam van Amelberga Truymman « die door haar heldhaftige opoffering haar geboortedorp van plundering en verwoesting redde, den 26 October 1798 », staat er bij. Ook namen van Stekensche martelaars zijn er bij gevoegd.

EINDE.

BERICHT.

Voortdurend herdrukken wij vroeger verschenen nummers.

Vraag ze in de boekwinkels of aan de dagbladverkoopers.

Er zijn steeds veel vroegere boekjes voorradig. Elke week verschijnt een nieuw.

